מהדורה למורה – יחידה: מאבק וזיכרון

4 יצירות · ספרות לכיתה ז׳ – מסע ביצירות · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**א** (חסר מזל) · 2–**א** (לחבר בשם חיים) · 3–**א** (תן לי כוח) · 4–**א** (הידידות בין אדם לחברו)

תרגיל 2: 1–**ב** · 2–**א** · 3–**ד** · 4–**ג**

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 3: תשובות פתוחות: לבדוק התאמה ונימוק מן היצירות.

תרגיל 4: משהו קרוב ביותר – הכותב – רגיש ומתבונן – מספר; לנשמת רע – הדובר – מתגעגע וכן – ניגוד

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 5: מחוון: השוואה בשני צדדים לפחות (4), ראיות מהיצירות (3), מסקנה מנומקת (3).

תרגיל 6: מחוון משימת הסיכום: הבנת היצירה והדמות (25); זיהוי אמצעי והסבר תפקידו (20); קישור לשאלה הגדולה (15); טקסט אישי בתגובה (30); לשון, סדר והגשה (10)

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• מאפייני הסוגה: ספרות זיכרון: יצירות המוקדשות לאנשים שאינם עוד · פנייה ישירה ("חיים,") – הדובר מדבר אל מי שאיננו · שיר זמר ובלדה – סיפור עם פזמון שמושר יחד · קול אישי בגוף ראשון של מי שהיה שם · מתח בין כאב לבין תקווה, חברות ואהבה · שימוש במבנים מן המסורת – תפילה, נעילה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

יחידה: מאבק וזיכרון

4 יצירות · ספרות לכיתה ז׳ – מסע ביצירות

תזכורת קצרה: השאלה הגדולה: מה שומר עלינו בזמנים קשים – ואיך זוכרים את מי שאיננו? — ביחידה הזאת נקרא שירים וקטע אישי שנכתבו על מלחמות ועל הזיכרון שלהן. במרכז אינם הקרבות, אלא האנשים: חברות, אחריות, אומץ שקט, געגוע ותפילה. נלמד איך הספרות שומרת על זכרם של אנשים ומעניקה מילים לרגשות שקשה לומר. כל שיתוף אישי בשיעורים הוא רשות.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה. בסוגריים – שם היצירה.

1. (אליפלט) מה פירוש "ביש גדא"?
○ א. חסר מזל ○ ב. גיבור ○ ג. חכם ○ ד. מנהיג
2. (לנשמת רע) למי מוקדש השיר?
○ א. לחבר בשם חיים ○ ב. לאם ○ ג. לעיר ○ ד. לים
3. (תפילה) איזה משפט חוזר בשיר?
○ א. תן לי כוח ○ ב. אל תקטוף ○ ג. צר לי ○ ד. שלא ייגמר לעולם
4. (משהו קרוב ביותר) מה מתאר הכותב כ"אור גדול"?
○ א. הידידות בין אדם לחברו ○ ב. את השמש ○ ג. את המדורה ○ ד. את הירח

2 התאימו כל יצירה ליוצר/ת שלה.

#	יצירה	האות		יוצר/ת
1	אליפלט		א	ע' הלל
2	לנשמת רע		ב	נתן אלתרמן
3	תפילה		ג	יהונתן גפן
4	משהו קרוב ביותר		ד	חיים חפר

חלק ב' – מושגים וכלים ספרותיים

3 לכל מאפיין של הסוגה – כתבו דוגמה מיצירה שלמדנו ביחידה.

מאפיין	דוגמה מיצירה ביחידה (שם היצירה + פרט)
ספרות זיכרון: יצירות המוקדשות לאנשים שאינם עוד	
פנייה ישירה ("חיים,") – הדובר מדבר אל מי שאיננו	
שיר זמר ובלדה – סיפור עם פזמון שמושר יחד	
קול אישי בגוף ראשון של מי שהיה שם	
מתח בין כאב לבין תקווה, חברות ואהבה	

4 השוואה – "חברות בזמן קשה": השלימו את הטבלה.

יצירה	דמות מרכזית ותכונה	כלי ספרותי בולט
משהו קרוב ביותר		
לנשמת רע		

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

5 משימת השוואה

שתי היצירות עוסקות ברגש שהחברים מסתירים או מגלים. השוו: מתי מותר לבכות בכל יצירה, ומי עוזר למי? כתבו פסקה על משמעות החברות בשתי היצירות.

6 כתבו את התכנון: אילו יצירות בחרתם, מה הרגע המרכזי בכל אחת, ואיזה כלי ספרותי תנתחו.

תכנון משימת הסיכום: הכינו "ספר זיכרון כיתתי" קטן: בחרו יצירה אחת מן היחידה, כתבו הצגה קצרה ומכבדת של הדמות או של הדובר, הסבירו אמצעי אמנותי אחד ואת תפקידו, וצטטו רעיון מרכזי במילים שלכם. לאחר מכן כתבו טקסט אישי קצר בתגובה – מכתב, שיר או "תפילה" – על חברות, אומץ או תקווה.

כרטיס יציאה

יחידה: מאבק וזיכרון · שם: _____

1. איזו דמות או איזה דובר נגעו בי, ולמה?

2. איזה אמצעי אמנותי זיהיתי ומה הוא מוסיף?

3. דבר אחד קטן שאני יכול/ה לעשות כדי לתמוך בחבר/ה.